

Historie Groot Omroepkoor

Deel 8: Jubilea en andere jubelzaken

- Ria Raven -

Inmiddels zijn we in 1955 beland. Op 30 april 1955 werkt het koor mee aan een Nationaal programma "Nederland Jubelt", waarbij vertegenwoordigers uit geheel Nederland Koninginnedag vieren in Musis Sacrum in Arnhem.

Nationaal Programma

uit te zenden over de zenders Hilversum I en II en de kortegolfzenders van „Radio Nederland Wereldomroep”.

Zaterdag 30 April 1955 20.08 uur

Nederland Jubelt

Vertegenwoordigers uit geheel Nederland vieren Koninginnedag in „Muis Sacrum” in Arnhem.

Medewerkenden :

Anneke v. d. Graaf, sopraan.

Rom Kalma, bariton.

Paul v. d. Lek, Jules de Corte en Peter Kellenbach, piano.

Het Promenade-orkest en het Groot Omroepkoor o.l.v. Benedict Silberman

Voorts zangkoren uit alle Nederlandse provincies, t.w.:

Groningen	Gemengde Zangvereniging „Grunneger Sproak”, Groningen.
Friesland	„Fryske Stimmen”, Minnertsgea.
Drente	Dameskoor „Van knop tot bloem”, Gieten.
Overijssel	„Onze Stem”, Goor.
Gelderland	Kinderkoor „Het Prinsessekoor”, Arnhem.
Utrecht	Chr. Zangvereniging „Sursum Corda”, Spakenburg.
Noord-Holland	„De Stem des Volks”, Hilversum.
Zuid-Holland	Schevenings Vissers Vrouwenkoor, Scheveningen.
Zeeland	Plattelands Vrouwenkoor, Goes.
Noord-Brabant	R.K. Zangvereniging „Symphonia”, Loosbroek.
Limburg	Mannenkoor „St. David”, Simpelveld.

Presentatie: Guus Weitzel.

Regie: J. W. Acda.

Ook in dit jaar (en het lijkt erop dat dit de eerste keer is) werkt het koor mee aan het Holland Festival. Het Holland Festival programmeerde vanaf 1948 veel eigentijdse kunst, wereldpremières en avant-gardisme. Die programmering heeft in de jaren erna, als het koor meewerkte, tot in de 80-er jaren voor veel onrust gezorgd bij het koor. Regelmatig kwam het tot aanvaringen tussen de leiding en de koorcommissie en tussen de koorcommissie en koorleden. Iets wat nu bijna niet meer denkbaar is.

D

oor het dagelijks herhaalde wonder van de grammofoonplaat kunt U in de intimiteit van Uw eigen huiskamer het Holland Festival een jaar lang voortzetten.

De grote solisten, dirigenten en orkesten van dit Feest der Muze legden voorname uitvoeringen op de PHILIPS-plaat vast.

Het Concertgebouw Orkest onder Eduard van Beinum en George Szell, Het Residentie Orkest onder Willem van Otterloo, Het Radio Philharmonisch Orkest onder Paul van Kempen, Het Rotterdams Philharmonisch Orkest onder Eduard Flipse, Het Nederlands Kamerkoor onder Felix de Nobel, Gré Brouwenstijn, Cora Canne Meijer, Lidy van der Veen, Theo Baylé, Frans Vroons, Hilde Zadek en Ramon Vinay. U kunt ze allen horen op Philips-platen. Elke Philips-plaat is een High Fidelity opname!

N.V. PHONOGRAM
AMSTERDAM

PHILIPS-platen klinken U als muziek in de oren!

HOLLAND FESTIVAL 1955

Concertgebouw - Amsterdam

DINSDAG 5 JULI 1955 — 20.15 uur

*

RADIO PHILHARMONISCH ORKEST

en

GROOT OMROEPKOOR

van de

NEDERLANDSCHE RADIO-UNIE

Dirigent:

FERDINAND LEITNER

Solist:

JAN SMETERLIN, piano

Dit concert wordt opgenomen door de N.C.R.V. Het gedeelte voor de pauze zal worden uitgezonden op donderdag 7 juli a.s., van 21.55—22.45 uur; het derde werk eveneens op donderdag 7 juli, van 23.15—23.47 uur. Uitzending van het laatste werk zal geschieden op maandag 1 augustus a.s., van 22.15—22.35 uur.

Het programma wordt overgenomen door de Radiodiffusion Française.

Steinway & Sons' concertvleugel

PROGRAMMA:

IGOR STRAWINSKY „Symphonie de Psaumes” (1930)
geb. 1882 voor gemengd koor en orkest

JOSEF HAYDN Symfonie nr. 98, in Bes gr. t. (1792)
1732—1809
Adagio — allegro
Adagio cantabile
Menuetto, Allegro
Finale, Presto — Più moderato

PAUZE

FREDERIC CHOPIN Concert nr. 1, in e kl. t., op. 11 (1830)
1810—1849 voor piano en orkest
Allegro maestoso
Romance, Larghetto
Rondo, Vivace

RICHARD STRAUSS „Till Eulenspiegels lustige
Streiche”, op. 28 (1894/95)
1864—1949 (Nach alter Schelmenweise, in Rondeau-
form)

TEKST van Strawinsky's Psalmensymfonie

Eerste deel

Psalm 38, vers 13 en 14 (Vulgaat):

Exaudi orationem meam, Domine, et deprecationem meam; auribus percipe lacrimas meas, ne sileas: quoniam advena ego sum apud te, et peregrinus, sicut omnes patres mei.

Remitte mihi, ut refrigerer, priusquam abeam, et amplius non ero.

Statenvertaling: Psalm 39, vers 12 en 13

Hoor, Heere! mijn gebed, en neem mijn geroep ter ooren, zwijg niet tot mijne tranen: want ik ben een vreemdeling bij U, een bijwoner, gelijk al mijne vaders.

Wend U van mij af, dat ik mij verkwikke, eer dat ik heenga, en ik niet meer zij.

Tweede deel

Psalm 39, vers 2, 3 en 4 (Vulgaat):

Expectans expectavi Dominum; et intendit mihi, et exaudivit preces meas. Et eduxit me de lacu miseriae, et de luto faecis, et statuit super petram pedes meos, et direxit gressus meos.

Et immisit in os meum canticum novum, carmen Deo nostro; videbunt multi, et timebunt; et sperabunt in Domino.

Statenvertaling: Psalm 40, vers 1, 2 en 3

Ik heb den Heere lang verwacht; en Hij heeft Zich tot mij gericht, en mijn geroep gehoord.

En Hij heeft mij uit eenen ruischenden kuil, uit modderig slijk opgehaald, en heeft mijne voeten op eenen rotssteen gesteld. Hij heeft mijne gangen vastgemaakt.

En Hij heeft een nieuw lied in mijnen mond gegeven, eenen lofzang onzer Gode; velen zullen het zien, en vreesen, en op den Heere vertrouwen.

Derde deel

Psalm 150 (Vulgaat):

Alleluja! Laudate Dominum in sanctis ejus; laudate eum in firmamentis virtutis ejus.

Laudate eum in virtutibus ejus; laudate eum secundum multitudinem magnitudinis ejus.

Laudate eum in sono tubae; laudate eum in tympano et choro; laudate eum in chordis et organo.

Laudate eum in cymbalis bene sonantibus; laudate eum in cymbalis jubilationis.

Omnis spiritus laudet Dominum, Alleluja!

Statenvertaling: Psalm 150

Halleluja! Looft God in Zijn heiligdom; looft Hem in het uitspanel Zijner sterkte!

Looft Hem vanwege Zijne mogendheden; looft Hem naar de menigvuldigheid Zijner grootheid.

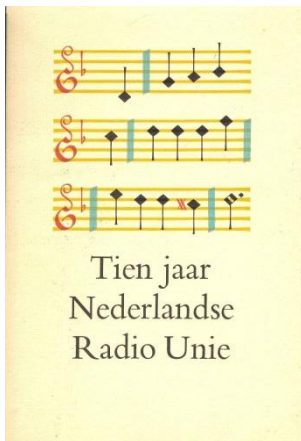
Looft Hem met geklank der basün; looft Hem met de luit en met de harp!

Looft Hem met de trommel en fluit; looft Hem met snaarospel en orgel!

Looft Hem met hetklinkende cymbalen; looft Hem met cymbalen van vreugde geluid!

Alles, wat adem heeft, love den Heere! Halleluja!

Overigens blijkt het meest hedendaagse stuk voor het koor uit het programma van 1955 Stravinsky's Psalmensymfonie te zijn.

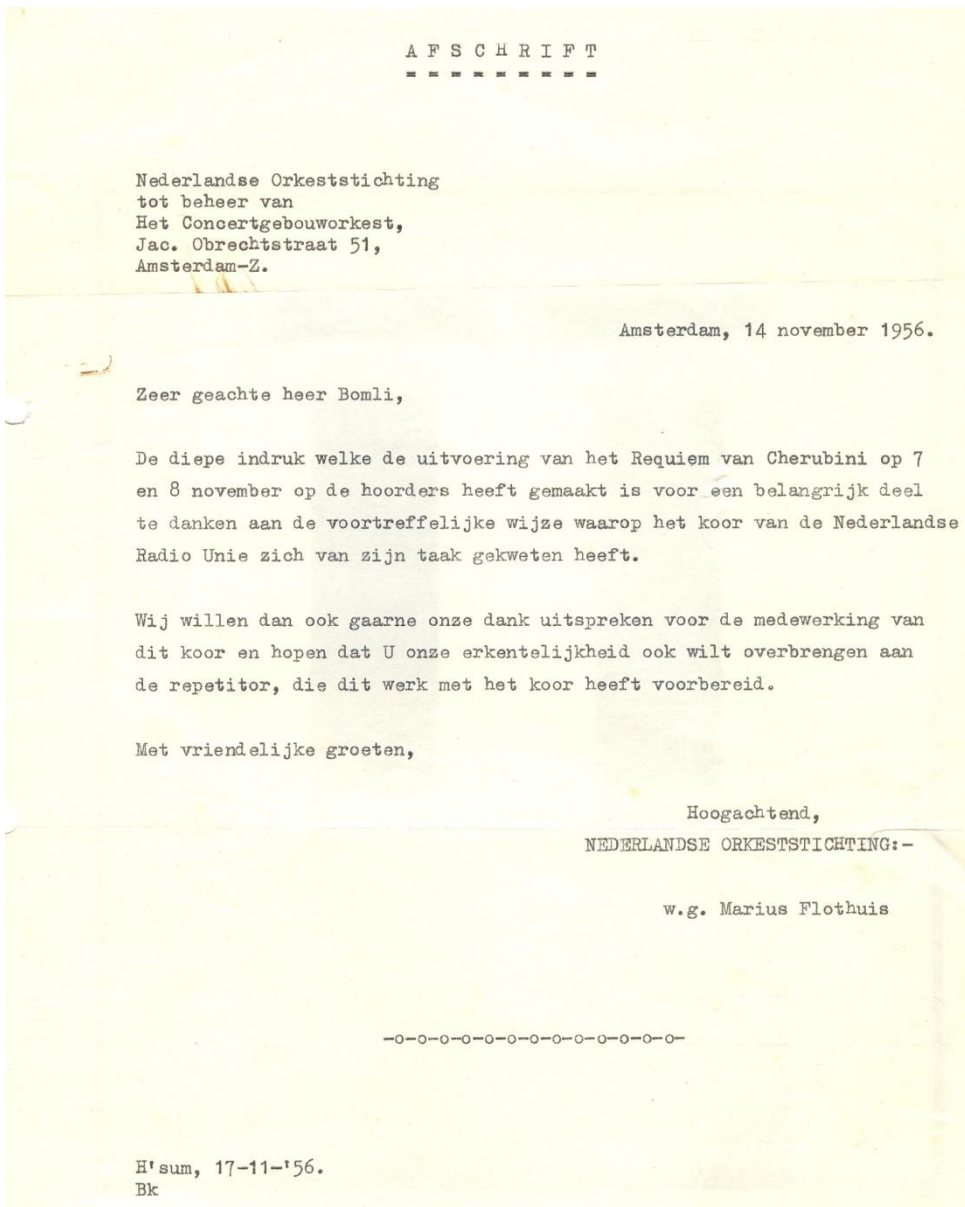

In 1957 viert de NRU haar 10-jarig bestaan. Omdat de ensembles officieel vanaf 1947 deel uitmaken van de NRU wordt er in deze jubileumuitgave van de NRU uitvoerig aandacht besteed aan de orkesten en het koor. De omroepensembles bestaan op dat moment uit:

- Het Radio Philharmonisch Orkest met 85 leden (o.l.v. Bernard Haitink en C.L. Walther Boer)
- Het Promenade-orkest met 48 leden (o.l.v. Benedict Silberman en Hugo de Groot)
- Het Omroeporkest met 68 leden (o.l.v. Henk Spruit en incidenteel C.L. Walther Boer)
- Het Kamerorkest met 37 leden (o.l.v. Roelof Krol en Maurits van den Berg)
- Het Metropole-orkest met 38 leden (o.l.v. Dolf van der Linden) en tenslotte:
- Het Groot Omroepkoor met 70 leden (o.l.v. Antoon Krelage, Carel Laout en Henk Milo)

Zie bijlage 8.4 voor de betreffende pagina's.

In 1957 ontvang het koor een brief van Marius Flothuis (componist/musicoloog, en in die periode ook artistiek leider van het Concertgebouworkest) n.a.v. de uitvoering van het Requiem van Cherubini.

A F S C H R I J F T
- - - - -

Nederlandse Orkeststichting
tot beheer van
Het Concertgebouworkest,
Jac. Obrechtstraat 51,
Amsterdam-Z.

Amsterdam, 14 november 1956.

Zeer geachte heer Bomli,

De diepe indruk welke de uitvoering van het Requiem van Cherubini op 7 en 8 november op de hoorders heeft gemaakt is voor een belangrijk deel te danken aan de voortreffelijke wijze waarop het koor van de Nederlandse Radio Unie zich van zijn taak gekweten heeft.

Wij willen dan ook gaarne onze dank uitspreken voor de medewerking van dit koor en hopen dat U onze erkentelijkheid ook wilt overbrengen aan de repetitor, die dit werk met het koor heeft voorbereid.

Met vriendelijke groeten,

Hoogachtend,
NEDERLANDSE ORKESTSTICHTING:-

w.g. Marius Flothuis

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

H'sum, 17-11-'56.
Bk

Omdat het Groot Omroepkoor zich in die tijd zelden of nooit buiten de studio's liet zien, waren deze concerten bijzonder voor het koor. En de waarderende woorden van dirigenten, componisten etc. moeten opstekers zijn geweest voor de koorleden.

Bijgaand artikel over de verhouding pers en radio wil ik u ook niet onthouden. Het gaat o.a. over het doorgeven van gegevens via de pers over wat er op de radio te beluisteren valt en de verkeerde omschrijvingen die daarin gebruikt worden waardoor, volgens de Gooi en Eemlander, "een belangrijk stuk cultuurbezit voor het merendeel van het Nederlandse Volk verborgen blijft en de belangrijkste taak van de radio (het populariseren van de Cultuur met een hoofdletter C) door gemis aan publiciteit onnodig wordt tegengewerkt".

De verhouding pers-radio

Waar blijft de wettelijke radio-regeling?

De verhouding in Nederland pers-radio is nooit van hartelijke aard geweest. Nog kort geleden hebben we daar iets van kunnen bespeuren toen de kwestie van de publiciteit der radio-programma's aan het oordeel van de rechter werd voorgelegd. De Radio-Vereenigingen beschouwen hun programma's als onvervreemdbaar eigendom en ze staan slechts node een zeer verwaterd en onvolledig uittreksel van dat programma aan de dagbladen af. Een bonte avond, waarin twee amusementsorkesten 'n radio-hoorspel, een korte reportage, een toespraak en een cabaret afwisselend het programma vullen, wordt in de krant aangeduid als „gevarieerd programma”. Waardeloos voor de luisteraar, die de radio aanzet om te luisteren en niet uitsluitend, om lawaai in zijn kamer te hebben. Een symphonie-concert waaraan een soloist en een koor medewerking verlenen, wordt aangeduid als „klassiek concert”. De muzikkliefhebber kan zich bij een dergelijke summier aanduiding moeilijk oriënteren. Men zal zich afvragen welk belang de leiding der Nederlandse radio-omroep heeft bij een dergelijk angstvallig vermijden van publiciteit. Volgens een onbevooroordeeld buitenstaander zou het toch juist in het belang zijn van de omroepverenigingen, die het radio-programma verzorgen, om zoveel mogelijk ruchtbaarheid aan hun programma's te geven. De oplossing van dit ogenschijnlijk tegenstrijdig vraagstuk is eenvoudig genoeg. De Omroepverenigingen geven eigen programmabladen uit, waarin vooral het programma van de eigen vereniging uitvoerig wordt besproken. Deze programmabladen zijn, buiten 'n gedeelte van de opbrengsten der radiocontributie, de belangrijkste inkomstenbron van deze omroepverenigingen. Zou dus het programma ook buiten deze programmabladen adequaat gepubliceerd worden, dan zouden daarmede de radiobladen veel aan publiciteitswaarde inboeten. Vandaar dat de Omroepverenigingen zich met hand en tand verzetten tegen een verantwoord programma-publicatie in de dagbladen en zich beperken tot het doorgeven van een programma, dat van zeer geringe waarde is. Het gedeelte van luisterend Nederland, dat zich niet wil aansluiten bij een der bestaande omroepverenigingen — want het abonnement op een der radiobladen impliceert automatisch het lidmaatschap van een der omroepverenigingen — is van een radio-programma verstoken.

Als protest tegen deze ongezonde toestand is kortgeleden een Radio-luisteraarsvereniging opgericht, welke helaas door haar gemis aan zendtijd ten ondergang gedoemd is. De vereniging heeft getracht — en hiervoor werden ettelijke processen

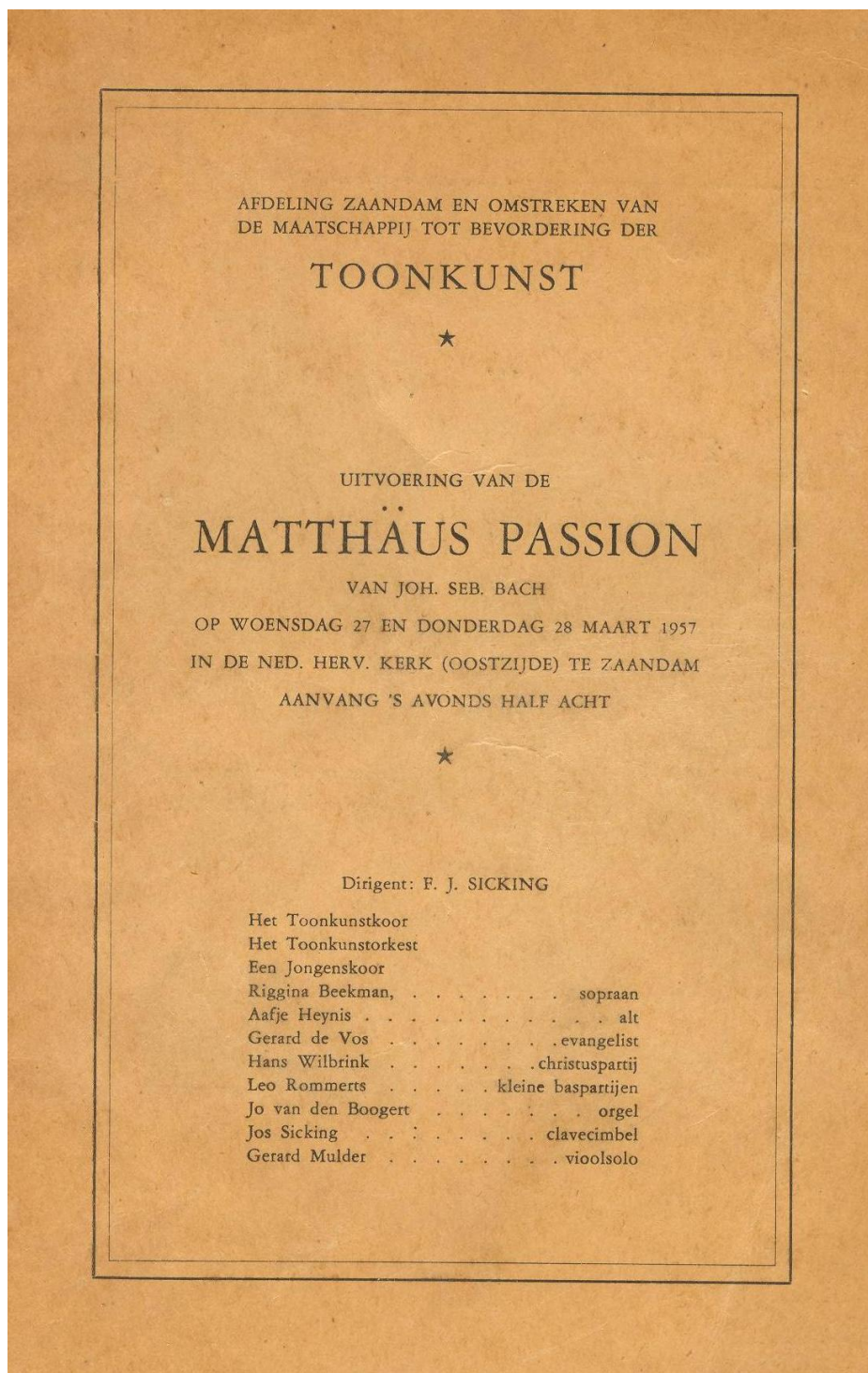
gevoerd — om een eigen radio-programmablad uit te geven — maar de rechter nam het auteursrecht als leidraad en stelde de nieuwe vereniging in het ongelijk.

Er zijn enkele dagbladen, welke een radio-rubriek in hun kolommen ingelast hebben, maar deze radio-rubriek beperkt zich hoofdzakelijk tot publicatie van het doen en laten van een van de vier omroepverenigingen.

Men vergeet, dat het belangrijkste onderdeel van 't radioprogramma, de klassieke muziek is, hoofdzakelijk verzorgd door de afdeling muziek van de Nederlandse Radio-Unie, het overkoepelend radio-orgaan. Deze Radio-Unie beschikt over verschillende uitstekende orkesten. n.l. twee symphonie-orkesten, een promenade-orkest, bestaande uit 45 uitgelezen musici, dat onder leiding van Benedict Silbermann, een klein symphonie-orkest (het z.g. Kamer-orkest) en het Metropole-orkest. Deze orkesten zijn van voortreffelijke kwaliteit, brengen uitstekende programma's, maar wat weten we eigenlijk van deze orkesten af? Wat weten we van het Omroep-koor, een ensemble, dat zijn weerga niet vindt? Het Radio-Philharmonisch-Orkest en het Omroep-orkest brengen ieder seizoen een keur van nieuwe orkestwerken en beschikken over een repertoire, dat veel uitgebreider is dan dat van de „zichtbare” symphonie-orkesten. De buitenstaander weet daar alles weinig of niets van. Een dergelijk belangrijk stuk cultuurbezit blijft voor het merendeel van het Nederlandse Volk verborgen en de belangrijkste taak van de radio: het populariseren van de Cultuur (met een hoofdletter C) wordt door gemis aan publiciteit onnodig tegengewerkt. Het is al een grote verbetering, dat het Radio-Philharmonisch Orkest zal worden gebruikt bij de uitvoeringen van de opera's van Wagner. Dan krijgt men dit orkest tenminste eens echt te horen, zij het dan in de orkestbak. Het is jammer, dat geen der dagbladen het aandurft, om van de belangrijkste radio-symphonieconcerten recensies te geven. We vermoeden, dat de minder hartelijke verhouding radio-pers mede tot deze wantoestand heeft geleid. En toch betaalt een ieder, die een radio-toestel in huis heeft, f 12.— radio-belasting per jaar; Wanneer hij niet lid is van een Omroepvereniging (en meer dan de helft van luisterend Nederland is niet lid) staat hij buiten de radio-gemeenschap en kan geen enkel recht doen gelden. Zolang de radio in Nederland niet wettelijk geregeld wordt — het is een schande, dat deze belofte door prof. Schermerhorn reeds in 1945 gedaan, thans nog niet ingelost is — blijft een toestand bestaan, welke zeer onbevredigend is. Volgens zeggen zal medio September de televisie ingeschakeld worden. Over het wel en wee van deze televisie wordt achter de schermen een verwoede strijd geleverd. Zolang hier iedere wettelijke regeling ontbreekt, zal ook hier chaos heersen. Hoe lang zullen we nog op een Radio- en Televisiewet moeten wachten?

De Gooi en Eemlander 1947-57.

Ook het schnabbelen is iets van alle tijden. Uit dit programmaboekje van de Matthäus Passion, uitgevoerd in 1957 in Zaandam, prijkt de naam van Gerard de Vos, koorlid, maar ook de naam van Leo Rommerts (overigens niet verbonden aan het koor), de vader van de latere chef koorbeheer Floris Rommerts.

We eindigen deze aflevering met een krantenartikel van mei 1958 met de titel "Mikrofoonrepetitie in de Martinikerk, want een rechtstreekse uitzending gaat zo maar niet". Vooral de omschrijving bij de foto's "dames in japonnetje van alledag" doet nu nogal vreemd aan mede omdat de dame op de 1e rij, zo te zien, voorzien is van een vossenbont. Tijdsbesef is dan ook iets raars, want terwijl ik dit schrijf realiseer ik me dat ik een maand later pas geboren zou worden!

Microfoon-repetitie in de Martinikerk

Want een rechtstreekse uitzending gaat zo maar niet

Een rechtstreekse radio-uitzending uit de Martinikerk, dat gaat zo maar niet. Daar zit eerst een microfoon-repetitie aan vast.

1 Links het Groot Omroepkoor van de Nederlandse Radio Unie (toen nog in het pakje en het japonnetje van alle dag), rechts de Marinierskapel.

2 Microfoon-repetitie-conferentie. Een groot woord, maar nodig. V.l.n.r. technicus H. Versteeg, muziekregisseur G. Brandjes, de 1e luitenant-directeur H. L. van Linschooten en programmeur (producer) F. Bauer.

3 De damesgroep van 't koor in gewone doen, 's avonds waren ze in avondjaponnes.

4 De heer Versteeg (links) voor zijn versterker-apparaten, die door middel van vijf draden verbonden waren met de vier microfoons in de kerk en o.a. de luidsprekers. Rechts de heer Brandjes.

5 De marine-paukenist zorgde voor de extra trillingen.

